

THEATER Actrice Nel Kars brengt koningin-moeder tot leven

In de Haagse voetsporen van Emma

MAJA LANDEWEER
DEN HAAG

Koningin Emma in de Koninklijke Schouwburg. Tijdens haar leven kwam de vorstin er vermoedelijk nauwelijks. Want theaterbezoek, dat hoorde niet in haar tijd. Maar maandag staat ze er wel, herrezen in het spel van actrice Nel Kars (69).

Een hoogtepunt in haar 48-jarige carrière, vindt de toneelspeelster, die is gespecialiseerd in het koningshuis. „De laatste keer dat ik hier stond was bij mijn eindexamen van de toneelschool. En nu ben ik eindelijk terug. Een grote eer, een mooie locatie voor dit stuk is er niet. Emma liet veel voetsporen achter in Den Haag.”

Tegenwoordig heeft de schouwburg het predikaat 'koninklijk', maar in de tijd van Emma was de plek taboe voor een vrouw van aanzien. „Ze heeft ooit op haar kop gekregen omdat ze naar het theater was geweest. Dat was niet netjes.”

Na een kopje koffie in Hotel Des Indes wandelt Kars naar Emma's vroegere woonpaleis aan het Lange Voorhout. „Dit is historische grond,” zegt ze bij het betreden van het beknopte, maar statige paleisje, dat nu onderdak biedt aan het Eschermuseum. Binnen bewondert ze de zaaltjes, die in elkaar overlopen. Op de bovenste verdieping,

Van links naar rechts: Koningin Emma, Nel Kars als Emma in een kostuum dat de koningin droeg bij het huwelijk van haar dochter Wilhelmina, de actrice bereidt zich voor in de kleedkamer, als diakones. FOTO'S PETER KARS, PR

wijst ze, woonden Emma's hofdames. „Die hadden een eigen trap.”

Hier, zo gaat het verhaal, stond Emma in 1918 huilend achter het raam na de opstand van Troelstra. „Er trok een demonstratie voorbij. Die was pro-Oranje, maar dat wist ze toen niet. Alle tronen in Europa wankelden, overal werden nieuwe republieken uitgesproken. Een man

zag haar in tranen naar buiten kijken.” De scène keert terug in de solovoorstelling van Kars, *Koningin Emma, redster van Oranje*, voor haar geschreven door Ton Vorstenbosch. Emma liep regelmatig over het Lange Voorhout. „Alle kinderen kregen een handje.” Vanaf hier wandelt de theatermaakster, die ook zelf het licht, de kostuums, het decor en

het geluid verzorgt, in gedachten verder door de Hofstad, in het spoor van Emma. Dat leidt eerst naar Paleis Noordeinde, waar ze woonde tot aan het huwelijk van Wilhelmina. En dat voert naar de Zeestraat, waar ooit haar paardenspan op hol sloeg. „Oh God, help me,” heeft ze geroepen. Anton Kabbelaar heeft zich toen als een redder voor de paarden

Koningin Emma

De eerste vrouw op de troon

Adelheid Emma Wilhelmina Theresia (1858 - 1934) was de echtgenote van koning Willem III en was koningin-regentes der Nederlanden van 1890 tot 1898. Bij gebrek aan een troonopvolger - dochter Wilhelmina was pas tien jaar oud - trad Emma enkele dagen voor de dood van haar echtgenoot, aan als regentes. Daarmee deed ze dienst als feitelijk staatshoofd van Nederland. De jaren erna - tot aan de achttiende verjaardag van Wilhelmina - bleef ze regentes voor haar dochter. Op die manier was ze *de facto* het eerste vrouwelijke staatshoofd van Nederland. Door haar beminlijk en verstandig optreden heeft koningin Emma bijgedragen aan de versterking van de monarchie in Nederland.

geworpen.” Dan verder naar de Pier. „Hier kwam ze vaak. Als Duitse was ze dol op de zee.”

De voorstelling in Den Haag is voor Kars extra feestelijk. „Ik word zeventig en binnenkort is de 150ste geboortedag van Emma”.

■ **Maandag 28 april, 20.15 uur**, Koninklijke Schouwburg, www.nelkars.nl